

Nr 209.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning med föreskrifter angående medgivande i vissa fall av undantag från gällande bestämmelser om inkomst- och förmögenhetsskatt m. m.; given Stockholms slott den 20 mars 1925.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning med föreskrifter angående medgivande i vissa fall av undantag från gällande bestämmelser om inkomst- och förmögenhetsskatt m. m.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Förslag

till

förordning med föreskrifter angående medgivande i vissa fall av undantag från gällande bestämmelser om inkomst- och förmögenhetsskatt m. m.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

1 mom. Därest inkomst eller förmögenhet, som skall tagas till beskattning enligt förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt, eller inkomst, som skall tagas till beskattning enligt förordningen nämnda dag om bevillning av fast egendom samt av inkomst, tillika är underkastad beskattning i främmande stat, äger Kungl. Maj:t att, till förekommande av eller lindring i en dylik dubbelbeskattning, med den främmande statens regering träffa överenskommelse om fördelning i beskattningshänseende mellan Sverige och den främmande staten av inkomsten eller förmögenheten eller ock att, under förutsättning av ömsesidighet i tillämpliga hänseenden, förordna, att viss inkomst eller viss förmögenhet eller inkomst eller förmögenhet av visst slag skall helt eller delvis vara fri från taxering här i riket.

2 mom. Under förutsättning av ömsesidighet i tillämpliga hänseenden må Kungl. Maj:t tillika förordna, att för medborgare i främmande stat, vilka författningsenligt äro eller böra vara här i riket mantalsskrivna, skola i fråga om beräkning av det till inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara beloppet samt av den till bevillning beskattningsbara inkomsten ävensom i fråga om inträde av skatteplikt tillämpas samma grunder, som enligt 18 § förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt samt 12 § 1, 2 och 3 mom. förordningen om bevillning av fast egendom samt av inkomst eller särskilt fastställda motsvarande bestämmelser gälla för här i riket mantalsskriven svensk medborgare.

2 §.

I fall, varom i 1 § 1 mom. förmäles, må Kungl. Maj:t förklara, att inkomst- och förmögenhetsskatt eller kommunal progressivskatt skall av skattskyldig utgöras till högre belopp än gällande bestämmelser eljest skulle föranleda, dock att skatten ej må komma att uppgå till högre procenttal av det på grundval av överenskommelsen eller förordnandet fastställda beskattningsbara beloppet, än skatten skulle i genomsnitt utgjort av det beskattningsbara belopp, som skulle fastställts, om hänsyn ej tagits till överenskommelsen eller förordnandet.

3 §.

Överenskommelse med främmande stats regering angående frihet från eller lindring i skatt enligt denna förordning skall upphöra att gälla senast sex månader efter uppsägning.

4 §.

Kungl. Maj:t äger meddela de närmare föreskrifter, som må finnas erforderliga för tillämpning av överenskommelse eller förordnande, varom i 1 och 2 §§ sägs.

Denna förordning träder i kraft å trettionde dagen efter den, då förordningen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Genom förordningen upphäves 15 § förordningen om bevilning av fast egendom samt av inkomst.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 mars 1925.*

Närvarande.

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden
OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER,
LEVINSON.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena anför
t. f. chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss:

*1910 års
skatteförslag.*

I det vid 1910 års riksdag framlagda förslaget till förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt fanns intagen en bestämmelse, att Kungl. Maj:t skulle äga att, under förutsättning av ömsidighet, med annat lands regering ingå överenskommelse, varigenom medborgare i det andra landet befriades från skattskyldighet här i riket för annan inkomst än inkomst av här belägen fast egendom eller av näring, som han här bedrivit. Det samtidigt framlagda förslaget till bevillningsförordning innehöll motsvarande bestämmelse, dock givetvis utan stadgande av förbud mot befrielse från skatt för inkomst av fast egendom, enär dylik inkomst icke skulle taxeras till bevillning. Dessutom skulle enligt detta förslag Kungl. Maj:t äga rätt att med annat lands regering ingå överenskommelse om särskilda regler för fördelning mellan Sverige och det främmande landet av inkomst av näring, som vore skattepliktig i båda länderna.

Riksdagen biföll förslaget beträffande bevillningsförordningen i vad det avsåg rätt för Kungl. Maj:t att ingå överenskommelse rörande fördelning av inkomst av näring mellan Sverige och annat land, men godkände i övrigt icke de föreslagna bestämmelserna om rätt för Kungl. Maj:t att träffa överenskommelser med främmande makter. Såsom skäl härför åberopades, att riksdagen ansåge sig endast i utomordentliga fall eller då tvingande skäl vore för handen böra till Kungl. Maj:t delegera sin bestämmanderätt i bevillningsfrågor samt att sådant förhållande icke kunde anses föreligga med avseende å behovet av ifrågavarande stadganden.

*Gällande be-
stämmelser.*

Jämlikt 15 § bevillningsförordningen äger Kungl. Maj:t nu rätt att med annat lands regering ingå överenskommelse om särskilda grunder för fördelning i skatteavseende mellan Sverige och det andra landet av inkomst av näring, som idkats under sådana förhållanden, att näringsidkaren är för inkomst av näringen skattskyldig i båda länderna. Dylik överenskommelse skall upphöra att gälla högst sex månader efter därförut skedd upp-

sägning. I övrigt äger Kungl. Maj:t icke befogenhet att utan riksdagens bemyndigande i varje särskilt fall med främmande makt ingå någon överenskommelse, som innebär ett frångående av de i skatteförfattningarna stadgade beskattningsgrunder.

På grund av nämnda bemyndigande har Kungl. Maj:t den 18 januari 1913 med norska regeringen slutit överenskommelse angående fördelning i skatteavseende mellan Sverige och Norge av Loussavaara-Kiirunavaara aktiebolags inkomst.

De senast förflutna åren hava med styrka framhävt vikten av det mellanfolkliga ordnandet av frågor, som röra den direkta beskattningen. De av världskriget och efterkrigsförhållandena föranledda statsfinansiella svårigheterna i de olika länderna hava medfört, förutom en skärpning av skattesatserna, en allt mer utpräglad tendens att under beskattningen indraga inkomstkällor, vilka förut lämnats obeaktade. Härigenom hava medborgare i ett land och i samma land hemmahörande bolag kommit att i utlandet få vidkännas betydande skatter för inkomster, vilka tidigare där icke beskattats, eller att få sina skatter där väsentligen ökade, och har därjämte den sålunda införda eller i vissa fall redan tidigare existerande dubbelbeskattningen blivit desto mera tryckande på grund av de jämväl i hemlandet höjda skattesatserna. Det har även visat sig en viss tendens att vid beskattningen behandla medborgare i ett främmande land hårdare än det egna landets medborgare, bland annat därutinnan att ett främmande lands medborgare icke komma i åtnjutande av skattefria avdrag och dylikt. Mycken klagan har i olika länder försports över de orättvisor, berörda förhållanden medföra, och yrkanden hava framställts om avhjälpande snarast möjligt av desamma. I vissa länders skatteförfattningar hava också intagits bestämmelser, att, under förutsättning av ömsesidighet, medborgare i annat land skola befrias från skattskyldighet för visst slag av inkomst, och har i andra länder regeringen bemyndigats att med främmande länder avsluta överenskommelser rörande skattefrågor.

Nationernas förbund har jämväl till behandling upptagit frågan om en rättvis behandling i skatteavseende av utländska undersåtar samt utländska bolag och företag, och har därvid speciellt behandlats frågan om dubbelbeskattning av inkomst av näring, som drivits i flera länder. Förbundets ekonomiska kommitté har haft frågan under utredning och i ett utlåtande den 14 juni 1923 uppdragit vissa principer för beskattningen, vilka principer ansetts böra tillgodoses såväl genom anpassning av lagstiftningen i respektive land som genom slutande av överenskommelser med andra makter. Frågan är föremål för fortsatt utredning.

Till Kungl. Maj:t hava från främmande makter gjorts framställningar om inledande av underhandlingar för överenskommelser rörande

*Betydelsen av
förseftlig
internationell
dubbelbeskattning
m. m.*

*Framställningar till
Kungl. Maj:t.*

åtgärder till förekommande av dubbelbeskattning eller eljest för mildrande av beskattningen i Sverige av respektive makters medborgare. Likaledes hava från svenska medborgare och svenska bolag ävensom svenska beskickningar utomlands inkommit framställningar om vidtagande av åtgärder antingen genom ändring i den svenska skattelagstiftningen eller genom slutande av överenskommelser med främmande makter i och för beredande av lättnad i förekommande dubbelbeskattning.

*Verkställda
utredningar.*

För att söka avhjälpa vissa olägenheter i fråga om beskattning av utlänningar överenskommo regeringarna i Sverige, Danmark och Norge år 1919 att utse representanter med uppdrag att söka utarbета likartade bestämmelser angående ifrågavarande beskattning i de tre rikena. Till svensk delegerad utsågs f. d. kammarrättsrådet C. Carleson. Förhandlingar mellan de delegerade ägde rum å möten i Köpenhamn i oktober 1919 och i Stockholm i januari 1921, och framlades resultatet i två exposéer, som överlämnades till de tre staternas regeringar. Enighet uppnåddes därom, att till vinnande av det avsedda syftet ändringar i gällande skattelagstiftning i vart och ett av de tre rikena borde vidtagas efter vissa ensartade grunder. Särskilt inriktades å det senare mötet intresset på åtgärder till förekommande av eller lindring i dubbelbeskattning, och förordade de delegerade i sådant hänseende införandet av vissa bestämmelser i skatteförfattningarna, bland annat av innebörd, att regeringarna omedelbart skulle äga att med varandra ingå överenskommelser om fördelning mellan de olika länderna av inkomst av näring eller av anställning i de fall, då mera än ett land kunde göra anspråk på beskattning av någon del av inkomsten.

Uti den år 1922 i Danmark utfärdade lagen om inkomst- och förmögenhetsskatt till staten har intagits ett stadgande av innehåll, att, därest personer, bolag eller föreningar, som äro skattskyldiga enligt nämnda lag, tillika äro underkastade beskattning till främmande stat för samma inkomst eller förmögenhet, som beskattas i Danmark, regeringen äger befogenhet att under förbehåll om ömsesidighet genom överenskommelse med främmande stat medgiva sådana jämkningar i skatteplikten, att dylik dubbelbeskattning helt eller delvis undgås.

Vad den norska skattelagstiftningen angår, har enligt tidigare gällande bestämmelser Konungen haft rätt att, på begäran av vederbörande kommun och efter tillstyrkan av riksskattestyret, med annat lands regering sluta överenskommelse om speciella regler för beskattningens fördelning mellan Norge och det främmande landet, när en näring drivits under sådana förhållanden, att vederbörande är för inkomsten skattskyldig i båda länderna. Därjämte har Konungen ägt att bestämma, huruvida och i vilken omfattning utländska ångbåtsbolag skola beskattas för linjefart på norska hamnar, samt ägt viss befogenhet rörande beskattningen av främmande makters diplomatiska och konsulära tjänstemän med familj

och tjänare. År 1924 har i de norska skattelagarna införts en bestämmelse av innehåll, att personer, bolag och inrättningar, hemmahörande i ett främmande land, äro frikallade från att utgöra skatt för förmögenhet i eller inkomst av fartyg vid fart på hamn i Norge eller mellan norska hamnar samt av inkomst genom försäljning av biljetter för befordran av personer från Norge, under förutsättning att norska personer, bolag och inrättningar i respektive land äro fria från beskattning av motsvarande verksamhet, samt att i motsatt fall Konungen kan, med viss inskränkning, föreskriva, att utländska personer, bolag eller inrättningar skola utgöra skatt för förmögenhet i eller inkomst av verksamhet, som nu nämnts, ävensom meddela närmare bestämmelser om skattepliktens utsträckning samt om skattens taxering och indrivning.

I Sverige hava, efter det förenämnda förhandlingar avslutats, inom finansdepartementet företagits vissa utredningar angående lämpliga åtgärder till förekommande av eller åstadkommande av lindring i dubbelbeskattning, som träffade personer, vilka ansåges skattskyldiga såväl här i riket som ock i utlandet. Dessa utredningar hava icke begränsats till att avse allenast de tre skandinaviska rikena.

Vad angår frågan om införande i skatteförfattningarna av ändrade generella bestämmelser rörande omfattningen av utlänningars skatteplikt ävensom den därmed sammanhängande frågan om räckvidden av i utlandet bosatta svenskers skatteplikt till svenska staten och svenska kommuner, torde dessa frågor böra upptagas till prövning först i samband med frågan om kommunalskattereformen och därmed sammanhängande spörsmål, vilka frågor antagas kunna föreläggas nästkommande års riksdag.

Frågan om bemyndigande för Kungl. Maj:t att utan riksdagens hörande i varje särskilt fall med främmande länders regeringar träffa överenskommelser rörande avvikelse från i övrigt gällande beskattningsregler synes mig däremot, med hänsyn till den stora betydelse frågans lösning kan äga för grupper av svenska medborgare i främmande land ävensom för svenska näringsföretag, icke lämpligen böra uppskjutas. Det synes mig uppenbart, att det läge, som föranledde 1910 års riksdag att icke lämna det då ifrågasatta bemyndigandet, numera icke är för handen. Vikten av att förutsättningar skapas för åstadkommande av överenskommelser på den direkta beskattningens område är numera påtaglig. Om bemyndigande lämnas Kungl. Maj:t att inom vissa gränser träffa dylika överenskommelser, kunna avgöranden snabbare bringas till stånd än vad som skulle vara fallet, om riksdagens medgivande skulle inhämtas i varje särskilt fall; stundom kan ett snabbt avgörande vara en nödvändig förutsättning för att en överenskommelse över huvud taget skall kunna åvägbringas. För det pågående arbetet i avseende å kommunalskattereformen är det en direkt fördel, om man kan utgå från att Kungl. Maj:t äger ingå överenskommelser, varom här är fråga. Jag tvekar därför icke att förorda, att Kungl.

Departements-
chefen.

Maj:t måtte till riksdagen avgiva förslag angående meddelande åt Kungl. Maj:t av bemyndigande, varom nu sagts. Ett dylikt bemyndigande synes böra intagas i en enda förordning, gemensam för taxeringarna till inkomst- och förmögenhetsskatt och till bevillning.

Vad härefter angår det ifrågasatta bemyndigandets omfattning må framhållas följande.

Bemyndigandet synes i första hand böra innefatta rätt att sluta överenskommelser av samma art som den, som avses i 15 § bevillningsförordningen, d. v. s. avtal om fördelning i skattehänseende mellan Sverige och ett främmande land av inkomst, som jämlikt gällande skattelagar tages till beskattning i båda länderna. Därutöver torde Kungl. Maj:t böra tillerkännas rätt att med främmande stat överenskomma, att inkomst av visst slag icke skall vara underkastad beskattning i Sverige, men dylik frikallelse bör kunna lämnas endast under förutsättning av ömsesidighet, d. v. s. på villkor att svenska medborgare eller svenska företag i det främmande landet erhålla en motsvarande skattebefrielse. Då det är fråga om frikallelse av visst slag av inkomst, torde kunna inträffa, att enligt det främmande landets skattelagar svenska medborgare eller företag äro befriade från motsvarande skattskyldighet antingen utan villkor eller under villkor av ömsesidighet. Under sådana förhållanden torde en formlig överenskommelse mellan de båda ländernas regeringar icke alltid erfordras, utan torde det för det avsedda syftets ernående i vissa fall vara tillräckligt med ett förordnande av Kungl. Maj:t, att det främmande landets medborgare skola vara fria från skattskyldighet för inkomsten i fråga. Bemyndigandet åt Kungl. Maj:t synes därför, i fråga om skattebefrielse för viss inkomst, böra givas den form, att Kungl. Maj:t erhåller rätt att, under förutsättning av ömsesidighet, förordna, att viss inkomst eller visst slag av inkomst skall helt eller delvis vara fri från taxering här i riket.

Det torde knappast vara lämpligt att, på sätt var ifrågasatt i 1910 års förslag, inskränka bemyndigandet till att avse blott vissa slag av inkomst. Att Kungl. Maj:t bör äga befogenhet att ingå överenskommelser rörande beskattningen av inkomst av rörelse eller yrke, framgår redan därav, att i fråga om dylik inkomst behovet av överenskommelser torde komma att göra sig mest gällande. Vad angår inkomst av här belägen fast egendom lärer det visserligen blott i undantagsfall kunna tänkas ifrågakomma att medgiva skattelindring; men möjligheten synes dock icke böra vara utesluten. Jag vill i detta sammanhang erinra därom, att skatteförfattningarnas fördelning av inkomsten på olika inkomstkällor stundom betingats av rent skattetekniska hänsyn, och att en begränsning i anslutning till denna fördelning av möjligheten att träffa överenskommelser därför skulle vara föga rationell. Enligt gällande svenska skatteförfattningar upptages exempelvis inkomst från fastighet i viss utsträckning såsom inkomst av rörelse eller yrke, i det att hyresvärdet av fastighet, som användes i äga-

rens rörelse eller yrke, ingår i inkomsten av rörelsen eller yrket. Inkomst av fastighet i utlandet upptages såsom inkomst av kapital. Enligt kommunalskattekommitténs förslag till kommunalskattelag skall, om en fastighet huvudsakligen använts i ägarens rörelse eller yrke, all intäkt av fastigheten räknas såsom inkomst av rörelse eller yrke; intäkt av boställfastighet, som icke är jordbruksfastighet, skall enligt förslaget räknas såsom inkomst av tjänst eller anställning. Det synes icke föreligga något skäl att i fråga om Kungl. Maj:ts befogenhet att träffa överenskommelser behandla inkomst från fastighet olika allteftersom den skattetekniskt skall hänföras till den ena eller andra inkomstgruppen.

Det synes självklart, att, även utan uttryckligt stadgande därom, bevillningsförordningens bestämmelser om beskattningsort komma att bli tillämpliga beträffande det inkomstbelopp, som tages till beskattning i Sverige i enlighet med överenskommelse eller förordnande, varom nu sagts.

Om för en skattskyldig viss inkomst fritages från beskattning i Sverige, kan uppkomma fråga om den skatteprocent, som i fråga om de progressiva skatterna, inkomst- och förmögenhetsskatt samt kommunal progressivskatt, bör tillämpas vid beskattningen av den del av den skattskyldiges inkomster, som skall tagas till beskattning i Sverige. Därest t. ex. ett svenskt aktiebolags inkomst skall beskattas till en del i Sverige och till en del i utlandet, torde i regel bolaget böra erlægga inkomst- och förmögenhetsskatt med hänsyn till det förhållande, vartill bolagets *sammanlagda* inkomst står till bolagets kapital, d. v. s. efter den skatteprocent, som skulle tillämpats, därest i enlighet med inkomstskatteförordningens bestämmelser bolagets hela inkomst tagits till beskattning i Sverige. Motsvarande torde böra gälla i fråga om beskattningen av svenska medborgare och i viss utsträckning jämväl beträffande utländska bolag samt utlänningar. Då det svårigen kan uppställas någon allmän regel, huru i nu berörda avseende bör förfaras, synes det böra överlämnas åt Kungl. Maj:t att eventuellt fastställa en högre skatteprocent i det särskilda fallet, dock med den inskränkning, att skatteprocenten icke får bli högre än den skulle blivit, om den skattskyldiges inkomst i vanlig ordning beskattats i Sverige.

Vad nu sagts om inkomst synes böra gälla jämväl i fråga om förmögenhet av den art, att den skall beskattas såväl i Sverige som i ett främmande land. Kungl. Maj:t synes fördenskull beträffande beskattningen av dylik förmögenhet böra tillerkännas motsvarande befogenhet som i fråga om beskattningen av inkomst.

Såsom jag redan antytt, kan det visa sig önskvärt att jämväl i andra avseenden än de hittills berörda ingå överenskommelse till förebyggande därav, att svenska medborgare i ett främmande land bli allt för hårt beskattade.

I sådant hänseende vill jag omnämna, att år 1924 i den franska lagstift-

ningen införts den bestämmelsen, att, därest icke annorlunda stadgas i överenskommelser, som under villkor om ömsesidighet ingatts eller komma att ingås med främmande länder, skattefria avdrag, reduktion av skatt på grund av underhall av familjemedlemmar m. m. endast skola tillkomma franska medborgare samt personer, som höra hemma i franska kolonier eller protektorat. Genom svenske ministern i Paris har till utrikesdepartementet inkommit en av i Paris bosatta svenskar gjord framställning, att om möjligt med Frankrike måtte träffas överenskommelse därom, att i Frankrike bosatta svenska undersåtar skola i beskattningsavseende behandlas lika med franska medborgare.

Det torde vara ett betydande svenskt intresse, att åtgärder vidtagas för att även i avseende å skattefria avdrag och dylikt tillförsäkra i utlandet bosatta svenskar en så förmånlig behandling som det med vederbörande länders skattelagstiftning är möjligt. Åt Kungl. Maj:t torde kunna anförtros att i viss utsträckning göra sådana medgivanden, som kunna vara erforderliga för vinnande av detta syfte. Därvid kan givetvis ifrågakomma, att främmande stats här bosatta undersåtar böra tillerkännas samma förmåner som härstädes mantalsskrivna svenska undersåtar. För närvarande är en här bosatt utlänning sämre ställd än en svensk medborgare, i det att han icke kommer i åtnjutande av orts- och familjeavdrag och ej heller av halvering av viss del av det taxerade beloppet (respektive inkomsten).

Kungl. Maj:t synes alltså böra bemyndigas att, under förutsättning av ömsesidighet i tillämpliga hänseenden, medgiva, att i fråga om grunderna för förvandling av taxerat belopp (taxerad inkomst) till beskattningsbart belopp (beskattningsbar inkomst), utlänning, som är eller bör vara här mantalsskriven, skall likställas med här mantalsskriven svensk medborgare.

Såsom en självklar sak anser jag mig slutligen böra framhålla, att Kungl. Maj:t givetvis måste komma att vid handhavande av det bemyndigande, som nu ifrågasättes, förfara med en viss försiktighet. Grunderna för vårt beskattningssystem få uppenbarligen i ingen mån åsidosättas. Å andra sidan måste en viss rörelsefrihet förefinnas vid bedömande av huruvida »ömsesidighet» är för handen. Mellan de olika ländernas skattesystem råda betydande skiljaktigheter. Full identitet mellan vad som från svensk sida medgives utlänningar och vad som från utlandet erhålles i kompenstation kan över huvud taget ej vinnas. Det torde få anses tillfyllest, om en överensstämmelse i stort sett förefinnes mellan de förmåner, som givas, och dem, som erhållas från respektive främmande länder.

Av Kungl. Maj:t ingångna överenskommelser av förevarande slag böra tydligen kunna uppsägas efter mellankommande beslut av riksdagen, och bör därför stadgas, att överenskommelserna skola upphöra att gälla viss tid

efter uppsägning. Denna uppsägningstid synes lämpligen böra bestämmas till högst sex månader i överensstämmelse med vad nu gäller för överenskommelse, som avses i 15 § bevillningsförordningen.

Föredraganden uppläser härefter ett inom finansdepartementet utarbetat förslag till förordning med föreskrifter angående medgivande i vissa fall av undantag från gällande bestämmelser om inkomst- och förmögenhetsskatt m. m. och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att antaga förslaget.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Svante Ericsson.